Fredrik Blomfelt

3.2.2021 10/21/L/A

Eduskunta, Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Talousvaliokunta, asiantuntijakuuleminen 9.2.2021

VNS 3/2020 vp Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa

Pyydettynä lausuntona valtioneuvoston selonteosta kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda 2030:sta Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Selonteko kuvaa hyvin Suomen osallistavaa prosessia Agenda 2030 -toimeenpanossa. Metsäteollisuudelle on tärkeää, että yritysten ja toimialojen rooli ja omaehtoinen työ otetaan riittävästi huomioon Agenda 2030 -toimeenpanossa. Huomionarvoista on esimerkiksi, että jo yli 100 suomalaista yritystä ja järjestöä on sitoutunut YK:n Global Compact -aloitteeseen.

Yritysten omaehtoiset vastuullisuustoimet pitää myös katsoa vaihtoehtona lisäsääntelylle (hallitusohjelmassa useita selvitettäviä asioita ympäristöasioiden ja yritysvastuun osalta) ja eri päätösten vaikutukset yritysten toimintaedellytyksiin ottaa huomioon. Taloudellisen kestävyyden riittävä korostaminen ekologisen ja sosiaalisen kestävyyden lisäksi on metsäteollisuuden näkökulmasta keskeistä. Taloudellinen kestävyys ja kilpailukykyinen investointiympäristö yrityksille olisivat saaneet näkyä vahvemmin selonteossa.

Metsäteollisuus tuottaa yhteiskunnalle merkittävää taloudellista hyötyä. Vuonna 2018 koko metsäteollisuuden arvoketjun verokertymä oli 3,6 miljardia euroa. Veroeuroilla pyöritetään lukuisia työpaikkoja myös metsäsektorin ulkopuolella ja muualla yhteiskunnassa, niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla.

Kuten hallitusohjelmassa todetaan, ratkaisumme teollisuudessa sekä metsä- ja maataloudessa toimivat esimerkkinä muillekin. Suomen metsät ja niiden kestävä käyttö ovat tärkeä osa ilmastonmuutoksen vastaista työtä, eivät ongelmien lähde.

Metsäteollisuudella on tärkeä rooli Agenda 2030 -tavoitteiden toimeenpanossa sekä Suomessa että maailmanlaajuisesti. Maaliskuussa 2018 julkistettiin uudistetut metsäteollisuuden vastuullisuussitoumukset

vuoteen 2025. Agenda 2030 -tavoitteiden edistäminen otettiin vahvasti mukaan uusiin sitoumuksiin. Metsäteollisuuden yhteisistä sitoumuksista on myös tehty kestävän kehityksen toimenpidesitoumus ja ne on myös liitetty kansalliseen Vesivastuusitoumus-aloitteeseen. Metsäteollisuuden vastuullisuussitoumusten edistymisestä julkaistiin väliraportti marraskuussa 2020.

Agenda 2030 -tavoitteiden toteuttamisen näkökulmasta on tärkeää, että poliittinen päätöksenteko vahvistaa metsäteollisuuden ja muun elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Metsäteollisuudella on ratkaiseva asema esimerkiksi kestävän talouskasvun sekä kestävän teollisuuden ja innovaatioiden edistämisessä, uusiutuvan energian määrän lisäämisessä, ilmastonmuutoksen torjumisessa sekä kiertotalouden ja metsien kestävän käytön toteuttajana.

Ilmastonmuutoksen torjuminen on metsäteollisuudelle tärkeää. Alan tuotantoon suhteutetut hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet 66 prosenttia vuodesta 1990. Fossiilisten polttoaineiden osuus tehtaiden omassa energiantuotannossa on enää 13 prosenttia. Suomen uusiutuvasta energiasta noin 2/3 on metsäteollisuussidonnaista.

Selonteossa on hyvin korostettu toimialakohtaisten vähähiilitiekarttojen merkitys ilmastonmuutoksen torjunnassa. Kuten selonteossa todetaan, kansallisten päästöjen vähentämisen ohella tiekartoissa on tunnistettu suomalaisyritysten vähähiiliratkaisujen tarjoama globaali kädenjälkipotentiaali.

Metsäteollisuuden ilmastotiekartassa todetaan, että alan tehtaat voivat irrottautua fossiilisista polttoaineista lähes kokonaan vuoteen 2035 mennessä, mikäli Suomessa on suotuisa investointiympäristö. VTT:n arvioima alan tuotteiden tuottama globaali ilmastohyöty (>16 $MtCO_2$) on jo nykyisin yli viisi kertaa suurempi kuin tehtaiden aiheuttamat fossiiliset päästöt (3 $MtCO_2$). Suomen metsävaroihin on varastoitunut hiilidioksidia noin 3200 miljoonaa tonnia. Metsävarojen kasvua voidaan edelleen lisätä samalla, kun puun käyttö kasvaa.

Suomen oma vuotta 2035 koskeva hiilineutraalisuustavoite edellyttää teollisia investointeja, jotka puolestaan edellyttävät teollisuudelle myönteistä toimintaympäristöä. Metsäteollisuuden osalta esimerkiksi puun saatavuus jalostukseen on yksi keskeisimmistä menestystekijöistä, joka mahdollistaa sekä ilmastomyönteisten tuotteiden valmistuksen että fossiilisista polttoaineista irtautumisen.

Metsäteollisuus on sitoutunut metsätalouden ekologisen kestävyyden varmistamiseen. Metsäteollisuuden vuonna 2016 käynnistämän metsäympäristöohjelman tavoitteena on edelleen parantaa alan toimintaa metsäympäristöasioissa. Vuonna 2021 metsäteollisuus käynnistää osana

ohjelmaa uutena hankkeena lehtojen hoidon toimintaohjelman. Toimintaohjelman tavoitteena on tuoda esille lehtojen merkitystä luonnon monimuotoisuudelle, ja lisätä toimijoiden osaamista lehtojen tunnistamisessa ja hoidossa.

Selonteossa on viitattu hallitusohjelman kirjauksiin mittavasta korotuksesta luonnonsuojelun määrärahoihin. Summalla rahoitetaan muun muassa luonnon monimuotoisuuden vahvistamisen kannalta tärkeitä Helmi-elinympäristöohjelmaa ja METSO-ohjelmaa. Molemmat näistä perustuvat vapaaehtoisuuteen ja laajaan sidosryhmien yhteistyöhön, mitkä ovat metsäteollisuuden mielestä tärkeitä periaatteita monimuotoisuustyössä. Luonnon monimuotoisuutta voidaan edistää tehokkaasti ja hyväksyttävämmin muuten kuin lainsäädäntöä tiukentamalla. Metsäteollisuus pitää tärkeänä, että METSO-ohjelma säilyy itsenäisenä ohjelmana.

Agendan 2030 -tavoitteiden toteuttamiseen vaikuttavat niin kuluttajien kuin päättäjien valinnat. Kuten selonteossa todetaan, yksi vaikuttavimmista keinoista varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys on lisätä julkisten hankintojen vastuullisuutta. Kestävät ratkaisut, kuten uusiutuvista materiaaleista valmistetut tuotteet, esimerkiksi rakentamisessa, olisi otettava entistä vahvemmin mukaan julkisten hankintojen kriteereihin. Uusiutuvista luonnonvaroista valmistetut tuotteet voivat korvata uusiutumattomista luonnonvaroista valmistettuja tuotteita.

Eri tahojen yhteistyö ja kumppanuudet ovat tärkeitä Agenda 2030 -tavoitteiden saavuttamisessa. Tärkeää on, että selonteon toimenpiteiden lisäksi jokainen taho löytää oman roolinsa toteutuksessa, kun edetään kohti tavoitteita sekä Suomessa että globaalisti. Metsäteollisuudella on pitkät perinteet kestävän kehityksen edistämisessä. Metsäteollisuus jatkaa alan yhteisten vastuullisuussitoumusten toteuttamista ja alan kehittämistä kestävällä tavalla. Metsäteollisuus on myös sitoutunut osallistumaan kansallisen Agenda 2030 -tiekartan valmisteluun.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja